

Review Article

The Relationship between Academic Identity and Academic Adjustment and Learning Empowerment of Students at Islamic Azad University, Behshahr and Neka Branch

Mojtaba Damavandi¹ , Seyedeh Samaneh Hashemi Manesh²

1. Master of Sociology - General Directorate of Public Libraries of Mazandaran Province - Galogah County.

Email: Galogahketabkhaneh@yahoo.com

2. Master of Science in Educational Management, Sar.C, Islamic Azad University, Sari, Iran.

Email: hashemisamaneh058@gmail.com

* Corresponding Author: Galogahketabkhaneh@yahoo.com

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Academic Identity
Academic Adjustment
Learning Empowerment
Students

Received:

01 October 2024

Received in revised form:

03 November 2024

Accepted:

13 November 2024

Published:

21 November 2024

Pp.1-14

Background and Objectives: Academic identity is one of the most important factors affecting students' academic progress. Therefore, the overall goal of the present study was to determine the relationship between academic identity and academic adjustment and learning empowerment of students at Islamic Azad Universities of Behshahr and Neka Branch.

Methodology: This applied research used a descriptive correlational method. Its statistical population consisted of 1172 students of whom 289 people were selected as a statistical sample based on Cochran's formula using a stratified random sampling method according to gender. To collect data, the Academic Identity Questionnaire of Vaz and Isaacson (2008) with 40 questions, the Academic Adaptation Questionnaire of Baker and Seriak (1984) with 24 questions, and the Learning Empowerment Questionnaire with 12 questions were used. The face and content validity of the tools were approved by experts, and their reliability was calculated using Cronbach's alpha coefficient for the Academic Identity Questionnaire of 0.87, the Academic Adaptation Questionnaire of 0.93, and the Learning Empowerment Questionnaire of 0.91. Structural equation tests and Pearson correlation were used to analyze the data.

Results: Academic identity has a positive and significant relationship with academic adjustment and learning empowerment of students at Islamic Azad University, Behshahr and Neka Branch. Also, academic identity (successful and follower) has a positive and significant relationship with academic adjustment and learning empowerment of students, and academic identity (late-comer and confused) has a negative and significant relationship with academic adjustment and learning empowerment of students.

Conclusion: The results showed that the relationship between academic identity and academic adjustment and learning empowerment of students at Islamic Azad University, Behshahr and Neka Branch is positive and significant. Therefore, university administrators and officials should hold briefing and training sessions for university professors and administrators to guide students towards acquiring a successful academic identity.

Citation: Damavandi, M and Hashemi Manesh, S S . (2024). The relationship between academic identity and academic adjustment and learning empowerment of students at Islamic Azad University, Behshahr and Neka Branch. *Knowledge and Research in New Higher Education*, 1(3), 1-14.

<http://10.22034/NHERK.2024.220471>

Authors retain the copyright and full publishing rights. © Authors.

The Article is Published by [Alim-e-Noor Publication Center](http://www.alim-e-noor.com).

This article is an open access article licensed under

مقاله پژوهشی

بررسی سطح بهزیستی روانشناختی دانشجو- معلمان دانشگاه فرهنگیان مازندران

مجتبی دماوندی^۱ ، سیده سمانه هاشمی منش^۲

۱. کارشناس ارشد جامعه شناسی- اداره کل کتابخانه های عمومی استان مازندران- شهرستان گلوگاه

۲. کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

نویسنده مسئول: Galogahketabkhaneh@yahoo.com

چکیده

اطلاعات مقاله

واژگان کلیدی:

هویت تحصیلی
سازگاری تحصیلی
توانمندسازی
یادگیری دانشجویان

تاریخ دریافت:

۱۴۰۳/۰۷/۱۰

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۳/۰۸/۱۳

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳/۰۸/۲۳

تاریخ انتشار:

۱۴۰۳/۰۹/۱۱

صص. ۱-۱۴

زمینه و هدف: هویت تحصیلی یکی از مهمترین عامل موثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان می باشد. لذا هدف کلی پژوهش حاضر، تعیین رابطه هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا است.

روش پژوهش: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری آن را دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا به تعداد ۱۱۷۲ نفر تشکیل می دهند که براساس فرمول کوکران تعداد ۲۸۹ نفر با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای برحسب جنسیت به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. جهت جمع آوری داده ها از پرسش نامه هویت تحصیلی واز و ایزاکسون (۲۰۰۸) با ۴۰ سوال، پرسش نامه سازگاری تحصیلی بیکر و سریاک (۱۹۸۴) با ۲۴ سوال و پرسش نامه توانمندسازی یادگیری با ۱۲ سوال استفاده شد. روایی صوری و محتوایی ابزارها به تایید متخصصان رسید و پایایی آن ها نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای پرسش نامه هویت تحصیلی ۰/۸۷، پرسش نامه سازگاری تحصیلی ۰/۹۳ و پرسش نامه توانمندسازی یادگیری ۰/۹۱ محاسبه شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون های معادلات ساختاری و همبستگی پیرسون استفاده شد.

یافته ها: هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معناداری دارد. همچنین هویت تحصیلی (موفق و دنباله رو) با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان رابطه مثبت و معنادار و هویت تحصیلی (دیررس و سردرگم) با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان رابطه منفی و معناداری دارد.

نتیجه گیری: در راستای هدف پژوهش نتایج نشان داد که رابطه هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا مثبت و معناداری می باشد. لذا مدیران و مسئولان دانشگاه باید جلسات توجیهی و آموزشی برای اساتید و مدیران دانشگاه در جهت هدایت دانشجویان به سمت کسب هویت تحصیلی موفق برگزار نمایند.

استناد: دماوندی، مجتبی و هاشمی منش، سیده سمانه. (۱۴۰۳). رابطه هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا. *دانش و پژوهش در آموزش عالی نوین*. ۱(۳)، ۱-۱۴.

 <http://10.22034/NHERK.2024.220471>

حق نشر و حقوق کامل انتشار برای نویسندگان محفوظ است. © نویسندگان. این مقاله توسط مرکز انتشارات علیم نور منتشر شده است. این مقاله یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) منتشر شده است.

امروزه تعلیم و تربیت و به طور کلی تحصیل بخش مهمی از زندگی هر فرد را تشکیل می‌دهد، به علاوه کیفیت و کمیت این تحصیل نیز نقش مهمی را در آینده فرد ایفا می‌کند. بر این اساس نزدیک به یک قرن است که روانشناسان به صورت گسترده در تلاش برای شناسایی عوامل پیش‌بینی کننده پیشرفت تحصیلی می‌باشند (پلرودی هراتبر و عاشوری، ۱۴۰۲). هویت تحصیلی یکی از مهم‌ترین عامل موثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان می‌باشد.

هویت تحصیلی فرایند پاسخگویی آگاهانه هر فردی نسبت به موقعیت تحصیلی خود است، و چه راهی را در پیش بگیرد و بدین ترتیب در جستجوی هویت تحصیلی خود باشد. در صورت وجود چنین هویتی در فرد نوعی احساس برای حرکت و موفقیت در جنبه‌های مختلف تحصیلی بوجود می‌آید (نوردبک و همکاران، ۲۰۲۲). با این احساس، موانع موجود در راه موفقیت یکی پس از دیگری برداشته می‌شود. هویت تحصیلی، بازتابی از انواع شایستگی‌ها، خود مختاری، هدفمندی، باورهای کارآمدی و تجربه هیجان‌های رایجی است که نوجوانان و جوانان در کلاس‌های درس با همسالان و اساتید خود دارند و مشخصه آن چگونه عمل کردن در عرصه‌های تحصیلی است (اطه‌ری و کاظمی، ۱۴۰۰). هویت تحصیلی یعنی باور دانشجو برای داشتن احساسی مثبت و مطلوب درباره خود که باید در کلاس درس به سختی تلاش کند و آن را در زندگی خود مهم بشمارد و در صورت غیبت در کلاس به دانشجو احساس ناخشنودی دست دهد. همچنین، دانشجویان باید هدف‌های تحصیلی مناسبی برای خود برگزینند و قبل از هر چیز وظیفه خود را به منزله دانشجو بدانند، چراکه رشد هویت برای سازگاری و موفقیت تحصیلی ضروری به نظر می‌رسد (احمدپور و همکاران، ۱۳۹۹).

سازگاری تحصیلی مشتمل است بر توانمندی دانشجو در انطباق با شرایط و الزامات تحصیل و نقش‌هایی که سازمان آموزشی به عنوان یک نهاد اجتماعی پیش وی آن‌ها قرار می‌دهد (سلیمانی و همکاران، ۱۴۰۲). سازگاری تحصیلی شامل رضایت از مدرسه یا دانشگاه، پیشرفت تحصیلی، مورد علاقه بودن از طرف اساتید، ارتباط با سایر فراگیران، نظر مسئولین نسبت به عملکرد فراگیر و موارد دیگر می‌باشد (مرادی و همکاران، ۱۴۰۲). سازگاری تحصیلی نقش مؤثری در عملکرد تحصیلی دارد و فقدان آن می‌تواند به ترک و یا افت تحصیل ختم شود؛ بنابراین برای نیل به پیشرفت تحصیلی و عملکرد مناسب و پیشگیری از افت و ترک تحصیل، بررسی و تمرکز بر سازگاری تحصیلی حائز اهمیت است (اولیا و همکاران، ۲۰۲۳). در فضای دانشگاه، دانشجویان با چالش‌های مختلفی از جمله، محیط جدید، دوستان و اساتید جدید رو به رو می‌شوند که اگر با این تغییرات کنار نیایند و نتوانند با محیط و سبک زندگی جدید سازگار شوند، دچار اضطراب و افسردگی می‌شوند و نمی‌توانند در تحصیل موفق شوند (دویناندا و نوگراها، ۲۰۲۳). از طرفی یکی دیگر از متغیرهایی که هویت تحصیلی می‌تواند بر آن موثر باشد، توانمندسازی یادگیری است. توانمندسازی یادگیری یعنی توانمندسازی روانی منتقل شده به داخل محیط‌های تحصیلی و احساس رضایت‌مندی، اثربخشی و بهره‌وری، بهبود عملکرد فردی و تیمی دانش‌آموزان از صلاحیت انجام یک کار (کیدوری و همکاران، ۱۳۹۸). توانمندسازی یادگیری نقش مهمی در شناسایی نیازهای یادگیری دانشجویان، تنظیم یادگیری دانشجویان و موفقیت تحصیلی آنان دارد.

سلیمانی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «اثربخشی آموزش مبتنی بر مدل هویت تحصیلی موفق بر استرس تحصیلی و سازگاری تحصیلی همراه با مرحله پیگیری» به این نتایج دست یافتند که؛ آموزش مبتنی بر مدل هویت تحصیلی موفق بر کاهش استرس تحصیلی و افزایش سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان به طور معناداری مؤثر است؛ مرادی و همکاران (۱۴۰۲)، در پژوهشی با عنوان «نقش هویت اخلاقی در پیش‌بینی سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان»

به این نتایج دست یافتند که بین هویت اخلاقی با سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین مؤلفه‌های هویت اخلاقی قادر به پیش‌بینی سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی دانش‌آموزان بودند؛ ترک‌زاده آزانی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «مدل ساختاری از روابط بین هویت تحصیلی و عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری راهبردهای یادگیری خودتنظیم و باورهای انگیزشی در دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم» به این نتایج دست یافتند که؛ هویت تحصیلی بر عملکرد تحصیلی تأثیر مثبت و معناداری دارد. است. همچنین تأثیر هویت تحصیلی بر عملکرد تحصیلی به صورت غیر مستقیم و با میانجی‌گری راهبردهای یادگیری خودتنظیم و باورهای انگیزشی نیز مثبت و معنادار است؛ رفیعیان و باباپور خیرالدین (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه تبریز بر اساس هویت تحصیلی، هیجان تحصیلی و شایستگی تحصیلی» به این نتایج دست یافتند که؛ بین عملکرد تحصیلی دانشجویان با هویت تحصیلی، هیجان تحصیلی و شایستگی تحصیلی رابطه وجود دارد و جعفری و عبدی زرین (۱۴۰۰)، در پژوهشی با عنوان «رابطه اشتیاق تحصیلی، هویت تحصیلی و پایستگی تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان» به این نتایج دست یافتند که؛ سازگاری تحصیلی با مؤلفه‌های اشتیاق تحصیلی (اشتیاق تحصیلی رفتاری، اشتیاق تحصیلی عاطفی و اشتیاق تحصیلی شناختی)، هویت تحصیلی موفق، هویت تحصیلی دنباله‌رو و پایستگی تحصیلی رابطه مستقیم و معنادار دارد و با هویت تحصیلی سردرگم و هویت تحصیلی دیررس رابطه معکوس و معنادار دارد.

لیتاری (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان «توسعه هویت تحصیلی: تجارب مدرسه و یادگیرنده نارساخوان» به این نتایج دست یافتند که؛ برخی از مهمترین تجربیات دانش‌آموزان نارساخوان عبارتند از: تجارب حمایتی (یا فقدان آن) ادراکات آنها در مورد سواد و پیشرفت تحصیلی و موارد مهم دیگر. در جامعه‌ای که در آن سواد و پیشرفت تحصیلی نسبت به هر شکل دیگری از موفقیت دارای امتیاز بالایی است، به توسعه هویت تحصیلی کمک می‌کند؛ فیلیپس و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان «سازگاری تحصیلی و قدردانی در دانشجویان کالج: شواهد دست اول از دیدگاه روانشناختی» به این نتایج دست یافتند که؛ قدردانی به سازگاری تحصیلی کمک می‌کند یا اینکه دستیابی به سازگاری تحصیلی منجر به توسعه قدردانی در بین دانشجویان می‌شود. همچنین سازگاری تحصیلی نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دارد؛ سیدلینسکا و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان «چرا من دیگر نمی‌خواهم دانشگاهی باشم؟ وقتی هویت تحصیلی به فرسایش شغلی تحصیلی کمک می‌کند» به این نتایج دست یافتند که؛ محیط دانشگاهی یک پارادوکس هویت آکادمیک ایجاد می‌کند که در آن نه تنها از دست دادن یا موانعی بر سر راه توسعه یک هویت آکادمیک، بلکه قدرت و ثبات آن نیز می‌تواند جاه طلبی‌های شغلی دانشگاهی را تضعیف کند و به دلیل نیاز به انجام کارهای عالی علمی منجر به فرسایش شود و توماس و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان «خودکارآمدی تحصیلی نوجوانان لاتینکس: توضیح پیوندهای طولی بین هویت قومی-نژادی و سازگاری تحصیلی» به این نتایج دست یافتند که؛ بین هویت قومی نژادی با خودکارآمدی تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. بین خودکارآمدی تحصیلی با سازگاری آموزشی رابطه معناداری وجود دارد.

بنابراین با توجه به مطالب ارائه شده، پژوهش حاضر در پی پاسخگویی به این سوال می‌باشد: آیا هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه دارد؟

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری آن را، کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴ به تعداد ۱۱۷۲ نفر تشکیل می‌دهند که براساس فرمول کوکران تعداد ۲۸۹ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای برحسب جنسیت به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های ذیل می‌باشد:

- پرسش‌نامه هویت تحصیلی واز و ایزاکسون (۲۰۰۸): این پرسش‌نامه دارای ۴۰ سوال و ۴ بعد «هویت تحصیلی موفق، هویت تحصیلی دیررس، هویت تحصیلی دنباله‌رو و هویت تحصیلی سردرگم» و در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) طراحی شده است که به ترتیب از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شوند.

- پرسش‌نامه سازگاری تحصیلی بیکر و سرباک (۱۹۸۴): این پرسش‌نامه دارای ۲۴ سوال و در طیف هفت درجه‌ای طراحی شده است که از ۱ تا ۷ نمره‌گذاری می‌شود.

- پرسش‌نامه توانمندسازی یادگیری: این پرسش‌نامه بر مبنای پرسش‌نامه توانمندسازی اسپریتزر و میشر (۱۹۹۷) ساخته شده است که دارای ۱۲ سوال و ۵ بعد «احساس شایستگی، احساس اعتماد، احساس موثر بودن، احساس خودمختاری و احساس معنی‌دار بودن» می‌باشد و در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) طراحی شده است که به ترتیب از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود.

با توجه به اینکه ابزارهای مورد استفاده استاندارد می‌باشد و از روایی لازم برخوردار هستند ولی محقق برای اطمینان، پرسش‌نامه‌ها را در اختیار پنج نفر از متخصصان قرار داده و بدین ترتیب روایی صوری و محتوایی آنها مورد تأیید قرار گرفته‌اند. محقق جهت سنجش پایایی پرسش‌نامه‌ها از آزمون ضریب آلفای کرونباخ استفاده نمود که مقادیر آلفا برای پرسش‌نامه هویت تحصیلی ۰/۸۷، پرسش‌نامه سازگاری تحصیلی ۰/۹۳ و پرسش‌نامه توانمندسازی یادگیری ۰/۹۱ محاسبه شد. با توجه به اینکه این مقادیر بالای ۰/۷ محاسبه شده از لحاظ آماری مورد تأیید می‌باشند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی از فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی از آزمون‌های معادلات ساختاری و همبستگی پیرسون با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS21 و LISREL8.5 استفاده شد.

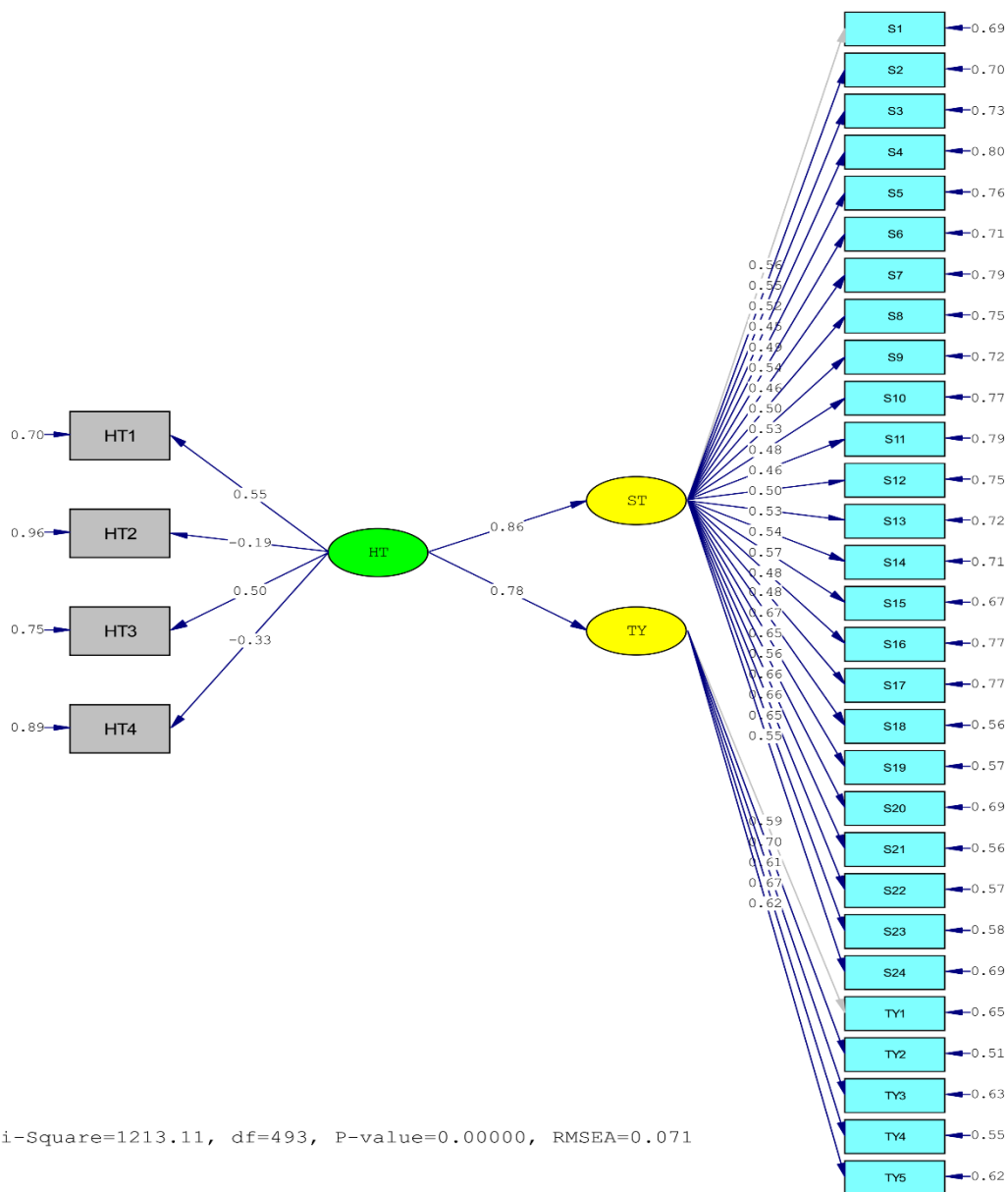
یافته‌ها

یافته‌های پژوهش در دو بخش توصیفی و استنباطی ارائه شده است. در بخش توصیفی میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. آماره توصیفی متغیرهای پژوهش

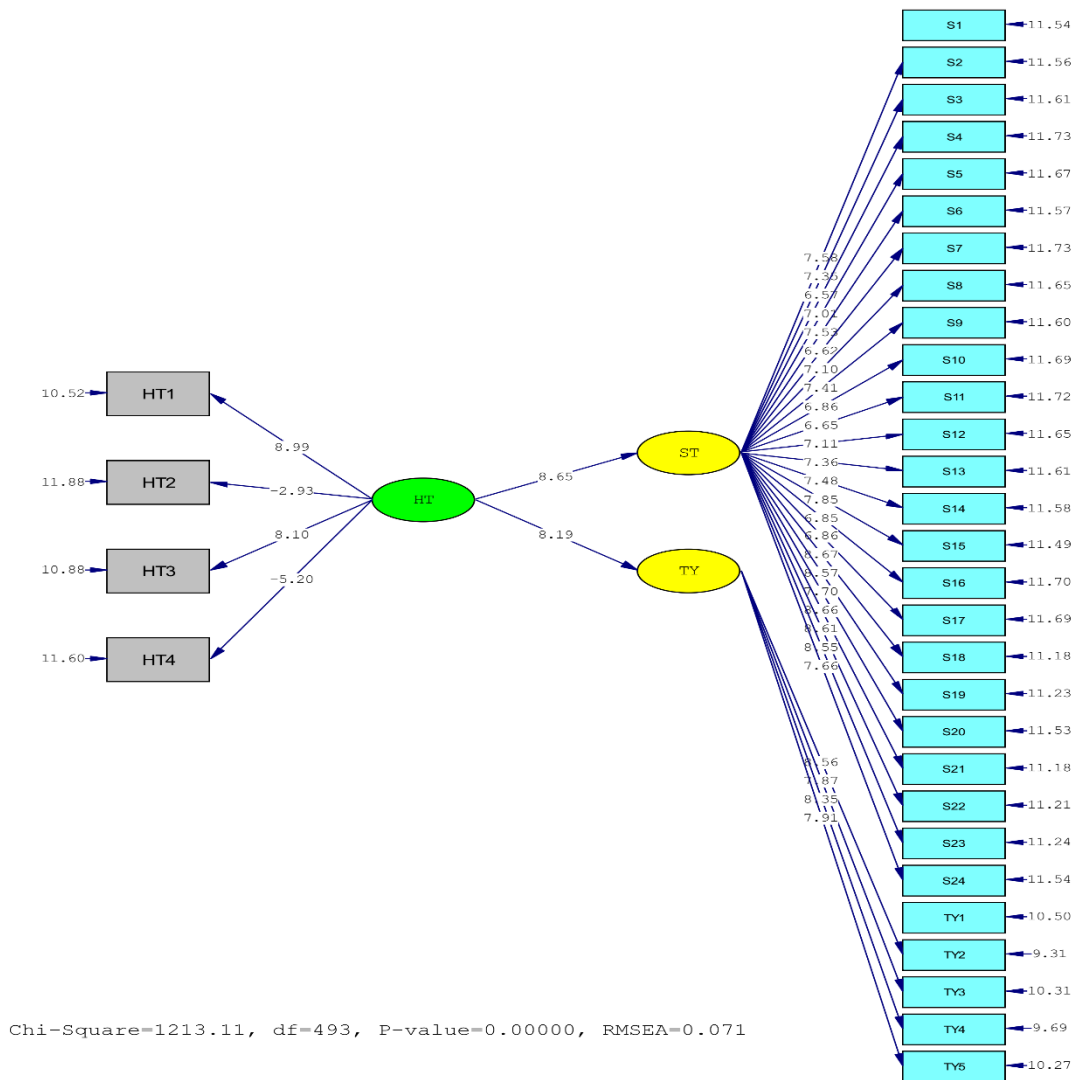
متغیرهای پژوهش	تعداد	میانگین	انحراف معیار
هویت تحصیلی (HT)	۲۸۹	۳/۱۰۰	۰/۴۲۸
هویت تحصیلی موفق (HT1)	۲۸۹	۳/۷۵۶	۰/۸۹۶
هویت تحصیلی دیررس (HT2)	۲۸۹	۲/۴۶۷	۱/۱۹۹
هویت تحصیلی دنباله‌رو (HT3)	۲۸۹	۳/۶۲۵	۰/۹۷۵
هویت تحصیلی سردرگم (HT4)	۲۸۹	۲/۵۵۲	۰/۹۳۵
سازگاری تحصیلی (ST)	۲۸۹	۴/۲۵۹	۱/۲۲۵
توانمندسازی یادگیری (TY)	۲۸۹	۳/۵۸۴	۱/۰۰۵
احساس شایستگی (TY1)	۲۸۹	۳/۵۴۷	۱/۱۷۷
احساس اعتماد (TY2)	۲۸۹	۳/۵۷۴	۱/۱۸۳
احساس موثر بودن (TY3)	۲۸۹	۳/۷۰۸	۱/۰۸۱
احساس خودمختاری (TY4)	۲۸۹	۳/۶۳۳	۱/۰۲۱
احساس معنی‌دار بودن (TY5)	۲۸۹	۳/۴۸۶	۱/۰۱۳

نتایج جدول ۱ بیانگر آن است که: متغیر هویت تحصیلی دارای میانگین ۳/۱۰۰ و انحراف معیار ۰/۴۲۸ می‌باشد. همچنین از بین ابعاد هویت تحصیلی، هویت تحصیلی موفق با میانگین ۳/۷۵۶ دارای بیشترین میانگین و هویت تحصیلی دیررس با میانگین ۲/۴۶۷ دارای کمترین میانگین می‌باشد. متغیر سازگاری اجتماعی دارای میانگین ۴/۲۵۹ و انحراف معیار ۱/۲۲۵ می‌باشد. متغیر توانمندسازی یادگیری دارای میانگین ۳/۵۸۴ و انحراف معیار ۱/۰۰۵ می‌باشد. همچنین از بین ابعاد توانمندسازی یادگیری، احساس موثر بودن با میانگین ۳/۷۰۸ دارای بیشترین میانگین و احساس معنی‌دار بودن با میانگین ۳/۴۸۶ دارای کمترین میانگین می‌باشد. در بخش استنباطی برای بررسی رابطه بین هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا به همراه ارائه الگوی یکپارچه و متعادل براساس روابط بین متغیرها از نرم‌افزار لیزرل استفاده شد که نتایج در نمودارهای ۱ و ۲ و جدول ۲ ارائه شده است.

نمودار ۱. برآورد ضرایب استاندارد در مدل

مطابق نمودار ۱؛ هویت تحصیلی با ضریب استاندارد ۰/۸۶ با سازگاری تحصیلی و با ضریب استاندارد ۰/۷۸ با توانمندسازی یادگیری دانشجویان رابطه مستقیم و معناداری دارد.

نمودار ۲. برآورد ضرایب آزمون t در مدل

مطابق نمودار ۲؛ مقدار t-value برای تمامی مسیرها بیش تر از ۱/۹۶ است و گواهی بر وجود رابطه معنادار بین متغیرها دارد. مقدار t-value محاسبه شده بین هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی برابر ۸/۶۵ و بین هویت تحصیلی با توانمندسازی یادگیری برابر ۸/۱۹ می باشد. که بیانگر وجود رابطه معناداری بین متغیرها می باشد.

جدول ۲. نتایج حاصل از یافته‌های مدل در سطح معناداری ۰/۰۵

ردیف	فرضیه‌ها	آماره t	ضریب استاندارد	نتیجه آزمون
۱	هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معنادار دارد.	۸/۶۵	۰/۸۶	تأیید
۲	هویت تحصیلی با توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معنادار دارد.	۸/۱۹	۰/۷۸	تأیید

مطابق نمودارهای ۱ و ۲ و جدول ۲، چون در سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای اندازه‌گیری $\alpha=0/05$ ، مقادیر t-value برای همه موارد بزرگتر از ۱/۹۶ محاسبه شد ($t > 1/96$)؛ لذا نتیجه‌گیری می‌شود که: هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی (با ضریب استاندارد ۰/۸۶) رابطه مثبت و معنادار؛ و هویت تحصیلی با توانمندسازی یادگیری (با ضریب استاندارد ۰/۷۸) رابطه مثبت و معنادار دارد. بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که: «هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معنادار دارد». همچنین هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانشجویان رابطه بیشتری دارد.

برای بررسی رابطه هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج آزمون همبستگی پیرسون

سازگاری تحصیلی			متغیرها
تعداد نمونه (n)	سطح معناداری (Sig)	مقدار همبستگی (r)	
۲۸۹	۰/۰۰۰۱	۰/۳۳۷**	هویت تحصیلی
۲۸۹	۰/۰۰۰۱	۰/۶۴۰**	هویت تحصیلی موفق
۲۸۹	۰/۰۱۶	-۰/۱۲۴*	هویت تحصیلی دیررس
۲۸۹	۰/۰۰۰۱	-۰/۵۸۶**	هویت تحصیلی دنباله‌رو
۲۸۹	۰/۰۰۰۱	-۰/۴۵۰**	هویت تحصیلی سردرگم

**در سطح ۰/۹۹ معنی دار شد. *در سطح ۰/۹۵ معنی دار شد. NS- همبستگی معنی‌دار نشد.

مطابق جدول ۳؛ مقدار ضریب همبستگی برای رابطه هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی ($r = 0/337$) و سطح معناداری ($Sig = 0/0001$) می‌باشد؛ با توجه به اینکه سطح معناداری برای آزمون رابطه بین هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی کوچکتر از ۰/۰۵ محاسبه شده است، بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که: «هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معنادار دارد». همچنین سطح معناداری برای آزمون رابطه بین ابعاد هویت تحصیلی (موفق، دیررس، دنباله‌رو و سردرگم با سازگاری تحصیلی کوچکتر از ۰/۰۵ محاسبه شده است ($Sig < 0/05$))، بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که: «هویت تحصیلی (موفق و دنباله‌رو) با سازگاری تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معنادار و هویت تحصیلی

(دیررس و سردرگم) با سازگاری تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه منفی و معناداری دارد».

برای بررسی رابطه هویت تحصیلی با توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. نتایج آزمون همبستگی پیرسون

توانمندسازی یادگیری			متغیرها
تعداد نمونه (n)	سطح معناداری (Sig)	مقدار همبستگی (r)	
۲۸۹	۰/۰۰۲	۰/۱۵۹**	هویت تحصیلی
۲۸۹	۰/۰۰۰۱	۰/۵۲۰**	هویت تحصیلی موفق
۲۸۹	۰/۰۰۰۱	-۰/۲۹۱**	هویت تحصیلی دیررس
۲۸۹	۰/۰۰۰۱	۰/۴۹۲**	هویت تحصیلی دنباله‌رو
۲۸۹	۰/۰۰۰۱	-۰/۳۵۷**	هویت تحصیلی سردرگم

**در سطح ۰/۹۹ معنی دار شد. *در سطح ۰/۹۵ معنی دار شد. NS- همبستگی معنی دار نشد.

مطابق جدول ۴؛ مقدار ضریب همبستگی برای رابطه هویت تحصیلی با توانمندسازی یادگیری ($r = 0/159$) و سطح معناداری ($Sig = 0/002$) می‌باشد؛ با توجه به اینکه سطح معناداری برای آزمون رابطه بین هویت تحصیلی با توانمندسازی یادگیری کوچکتر از $0/05$ محاسبه شده است، بنابراین با 95 درصد اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که: «هویت تحصیلی با توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معناداری دارد». همچنین سطح معناداری برای آزمون رابطه بین ابعاد هویت تحصیلی (موفق، دیررس، دنباله‌رو و سردرگم با توانمندسازی یادگیری کوچکتر از $0/05$ محاسبه شده است ($Sig < 0/05$))، بنابراین با 95 درصد اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که: «هویت تحصیلی (موفق و دنباله‌رو) با توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معنادار و هویت تحصیلی (دیررس و سردرگم) با توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه منفی و معناداری دارد».

شاخص‌های برازندگی نهایی مدل ساختاری براساس خروجی لیزرل در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. نتایج حاصل از یافته‌های مدل اندازه‌گیری در سطح معناداری $0/05$

شاخص	مقدار مطلوب	مقدار محاسبه شده	نتیجه آزمون
برآورد نسبت خی دو بر درجه آزادی (X^2/DF)	$< 3/00$	۲/۴۶	تایید
ریشه میانگین مربع خطای برآورد (RMSEA)	$< 0/08$	۰/۰۷۱	تایید
شاخص نیکویی برازش (GFI)	$> 0/90$	۰/۹۲	تایید
شاخص برازش مدل (NFI)	$> 0/90$	۰/۹۱	تایید

شاخص برازش تطبیقی (CFI)	> ۰/۹۰	۰/۹۳	تایید
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)	> ۰/۹۰	۰/۹۲	تایید
شاخص برازش افزایشی (IFI)	> ۰/۹۰	۰/۹۱	تایید
شاخص برازش نسبی (RFI)	> ۰/۹۰	۰/۹۱	تایید

نتایج آزمون در نمودارهای ۱ و ۲ و جدول ۵ نشان می‌دهد که، مقدار آماره χ^2/df ۱۲۱۳/۱۱ و درجه آزادی ۴۹۳ و برآورد نسبت χ^2 دو بر درجه آزادی برابر با ۲/۴۶ می‌باشد. چون در این شاخص مقدار کم‌تر از ۳ نشان دهنده مناسب بودن مدل است، بنابراین مدل مورد نظر، برازش مناسبی را نشان می‌دهد. همچنین تقریب ریشه میانگین مربع خطای برآورد ۰/۰۷۱ است که در این شاخص، مقادیر کم‌تر از ۰/۰۸ بیانگر مناسب بودن مدل است. سایر شاخص‌های خوب بودن مدل شامل: شاخص نیکویی برازش ۰/۹۲، شاخص برازش مدل ۰/۹۱، شاخص برازش تطبیقی ۰/۹۳، شاخص نیکویی برازش تعدیل شده ۰/۹۲، شاخص برازش افزایشی ۰/۹۱ و شاخص برازش نسبی ۰/۹۱ می‌باشد. در همه شاخص‌های ذکر شده، مقادیر بالای ۰/۹ نشان دهنده برازش مناسب مدل هستند. بنابراین مدل ارائه شده، مناسب بوده و ارتباط بین متغیرها با یکدیگر معنادار است.

بحث

هویت تحصیلی منعکس کننده شایستگی‌ها، خودکاری‌ها، هدفداری‌ها، باورهای کارآمدی و تجارب هیجانی متداولی است که دانشجویان در محیط‌های کلاسی با هم‌کلاسی‌ها و اساتید دارند و مشخصه آن چگونگی به کار بردن در زمینه‌های گوناگون تحصیل است. رشد هویت برای سازگاری و موفقیت تحصیلی دارای اهمیت می‌باشد. بنابراین در این پژوهش، رابطه هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج این پژوهش نشان داد که؛ هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معناداری دارد. همچنین هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان رابطه بیشتری دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های سلیمانی و همکاران (۱۴۰۲) که نشان دادند آموزش مبتنی بر مدل هویت تحصیلی موفق بر افزایش سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان به طور معناداری مؤثر است؛ ترک زاده آزانی و همکاران (۱۴۰۲)، که نشان دادند هویت تحصیلی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تاثیر مثبت و معناداری دارد و جعفری و عبدی زین (۱۴۰۰)، که نشان دادند سازگاری تحصیلی با هویت تحصیلی موفق و هویت تحصیلی دنباله‌رو رابطه مستقیم و معنادار و با هویت تحصیلی سردرگم و هویت تحصیلی دیررس رابطه معکوس و معنادار دارد، همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که؛ هویت تحصیلی یعنی باور فراگیر برای داشتن احساسی مثبت و مطلوب درباره خود که باید در کلاس درس به سختی تلاش کند و آن را در زندگی خود مهم بشمارد و در صورت غیبت در کلاس به فراگیر احساس ناخشنودی دست دهد. همچنین، فراگیران باید هدف‌های تحصیلی مناسبی برای خود برگزینند و قبل از هر چیز وظیفه خود را به منزله فراگیر بدانند، چراکه رشد هویت برای سازگاری و موفقیت تحصیلی ضروری به نظر می‌رسد. فراگیران دارای هویت تحصیلی موفق نسبت به ارزش‌ها، قوانین، وظایف و اهداف آموزشی و تحصیلی متعهد می‌باشند، دارای هویت آموزشی سازنده و از لحاظ روانی سازگاری سالم و خوبی دارند و با مسائل به نحو مناسب و شایسته کنار می‌آیند. این افراد دارای کارآمدی بالا و اضطراب پایینی هستند. کوربا و همکاران (۲۰۱۲) در تأیید این یافته، بیان می‌کنند فراگیران دارای

هویت تحصیلی موفق کمتر به بکارگیری راهبردهای ناسازگار و ناسالم گرایش دارند. از طرفی زمانی که فراگیران خود فعالیت‌های روزانه کلاس را تعیین کنند و در امر یادگیری دروس کلاسی به طور مشترک با آنها تمرین مداوم داشته باشند بهتر می‌توان در فراگیران ایجاد انگیزه نمود. در چنین شرایطی زمانی که فراگیران خود را در کارهای تحصیلی با کفایت و خودمختار می‌شناسند، خود را بهتر در می‌یابند و خود را با اهداف و تکالیف درسی درگیر می‌کنند و در نتیجه در امر تحصیل موفق می‌شوند. به علاوه در این صورت آنها در مورد یادگیری خود از رضایت لازم برخوردار می‌شوند. در واقع زمانی که فراگیران خود را کارآمد بدانند و تکالیف درسی خود را در حوزه کنترل خود قرار دهند، انگیزش درونی‌شان برای تکالیف تحصیلی افزایش می‌یابد و همین امر موجب بهبود توانمندی آنان در یادگیری می‌شود. لذا ارتباط هویت تحصیلی با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دور از انتظار نبود.

نتیجه‌گیری

به طور کلی نتایج این پژوهش نشان داد که؛ هویت تحصیلی (موفق و دنباله‌رو) با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه مثبت و معنادار و هویت تحصیلی (دیررس و سردرگم) با سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر و نکا رابطه منفی و معناداری دارد. بنابراین به مدیران و مسئولان دانشگاه آزاد پیشنهاد می‌شود که با برنامه‌ریزی‌های علمی و منسجم نسبت به ارتقاء هویت تحصیلی موفق در دانشجویان همت گمارند تا از این طریق موجب بهبود سازگاری تحصیلی و توانمندسازی یادگیری دانشجویان و در نهایت بهبود عملکرد تحصیلی آنان شوند. همچنین مدیران و مسئولان دانشگاه، جلسات توجیهی و آموزشی برای اساتید و مدیران در جهت هدایت دانشجویان به سمت کسب هویت تحصیلی موفق برگزار نمایند.

سپاسگزاری

پژوهشگر وظیفه خود می‌داند از تمام دانشجویان دانشگاه آزاد واحد بهشهر و نکا که با صبر و حوصله فراوان در زمینه تکمیل پرسش‌نامه‌های این پژوهش همکاری کرده‌اند، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آورند. همکاری و مشارکت ارزشمند این دانشجویان نه تنها به غنای داده‌های پژوهش کمک کرد، بلکه نشان‌دهنده تعهد و انگیزه آنها برای ارتقای کیفیت آموزش و پژوهش در این دانشگاه است. امید است که نتایج این تحقیق بتواند در بهبود فرآیندهای آموزشی و عملکرد تحصیلی دانشجویان واقع شود و زمینه‌ساز پیشرفت‌های بیشتر در این عرصه گردد.

تأییدیه اخلاقی

حقوق مادی و معنوی و بایدها و نبایدهای مالکیت فکری محققان بر اساس قانون کپی رایت و با ذکر منابع محفوظ مانده است. پرسش‌نامه‌های این پژوهش با هماهنگی مسئولین و کارشناسان آموزش دانشگاه آزاد بهشهر و نکا توزیع و اجرا شد. این پرسش‌نامه‌ها به صورت ناشناس بودند و تکمیل آنها به هیچ عنوان الزامی نبوده است. این روش به پژوهشگران این امکان را داد تا با اطمینان بیشتری به بیان نظرات و تجربیات خود بپردازند و در نتیجه داده‌های دقیق‌تری جمع‌آوری گردد. امید است که نتایج این پژوهش به بهبود فرآیندهای آموزشی و پژوهشی در دانشگاه کمک کند.

منابع

- احمدپور، روژینا؛ آرمند، محمد؛ نجاری، مسعود (۱۳۹۹). اثربخشی برنامه آموزشی سازگاری اجتماعی بر سرزندگی تحصیلی، هویت تحصیلی و انعطاف پذیری شناختی دانش‌آموزان دختر. *فصلنامه روانشناسی فرهنگی*، ۴ (۲)، ۷۴-۹۰.
- اطهری، زهرا؛ کاظمی، طهماسب (۱۴۰۰). نقش واسطه‌گری انگیزش تحصیلی در رابطه بین هویت تحصیلی با ابعاد بهزیستی هیجانی در دانش‌آموزان دختر دوره دوم ابتدایی شهرستان کاشان. *فصلنامه مدیریت و چشم‌انداز آموزش*، ۳ (۲)، ۲۵-۴۸.
- پلرودی، الهام؛ عاشوری، هاید (۱۴۰۲). مدل‌سازی ساختاری هویت تحصیلی بر اساس سبک‌های یادگیری با نقش میانجی پیوند با مدرسه و جهت‌گیری هدف در دانش‌آموزان مدارس ابتدایی رحیم آباد. *فصلنامه پژوهش‌های برنامه‌ریزی درسی و آموزشی*، ۱۳ (۱)، ۱۳-۲۶.
- ترک‌زاده آزانی، زهرا؛ جعفری هرندی، رضا؛ بهرامی، سوسن (۱۴۰۲). مدل ساختاری از روابط بین هویت تحصیلی و عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری راهبردهای یادگیری خودتنظیم و باورهای انگیزشی در دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم. *فصلنامه دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۲۴ (۱)، ۱۸۷-۲۰۷.
- جعفری، زهرا؛ عبدی زرین، سهراب (۱۴۰۰). رابطه اشتیاق تحصیلی، هویت تحصیلی و پایستگی تحصیلی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان. *مجله مطالعات روانشناسی تربیتی*، ۱۸ (۴۴)، ۱۰۳-۱۲۲.
- رفعیان، پریسا؛ باباپور خیرالدین، جلیل (۱۴۰۲). پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه تبریز بر اساس هویت تحصیلی، هیجان تحصیلی و شایستگی تحصیلی. *فصلنامه تحقیقات راهبردی در تعلیم و آموزش و پرورش*، ۱ (۳)، ۶۳۶-۶۲۱.
- سلیمانی، مجید؛ قدم‌پور، عزت‌اله؛ عباسی، محمد (۱۴۰۲). اثربخشی آموزش مبتنی بر مدل هویت تحصیلی موفق بر استرس تحصیلی و سازگاری تحصیلی همراه با مرحله پیگیری. *فصلنامه آموزش و ارزشیابی*، ۱۶ (۶۲)، ۱۸۱-۲۰۴.
- کیدوری، امیرحسین؛ محمدی حسینی، سیداحمد؛ حسین‌پور، عذرا (۱۳۹۸). رابطه سرمایه روانشناختی با توانمندسازی یادگیری دانشجویان: آزمون نقش میانجی تعاملات پویا. *نشریه مدیریت بر آموزش سازمانها*، ۸ (۲)، ۱۵۳-۱۳۱.
- مرادی، افسانه؛ جنابادی، حسین؛ داورپناه، ابوسعید (۱۴۰۲). نقش هویت اخلاقی در پیش‌بینی سازگاری تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان. *فصلنامه مطالعات روانشناسی تربیتی*، ۲۰ (۵۰)، ۱۶۵-۱۵۱.
- Auliya, N. N., Zaharuddin, Z., & Darmayanti, K. K. H. (2023). Internal Locus of Control and Academic Self-Efficacy Influence on Academic Adjustment among College Students. *COUNS-EDU: The International Journal of Counseling and Education*, 8(1), 10-19.
- Chorba, K., Was, C. A. & Isaacson, R. M. (2012). Individual differences in academic identity and self-handicapping in undergraduate college students. *Individual Differences Research*, 10(2), 60-68.
- Cidlinska, K., Nyklova, B., Machovcova, K., Mudrak, J., & Zabrodska, K. (2023). "Why I don't want to be an academic anymore?" When academic identity contributes to academic career attrition. *Higher Education*, 85(1), 141-156.
- Dwinanda, H., & Nugraha, S. P. (2023). Academic Adjustment as a Mediator of Self-Efficacy in Online Learning and Subjective Well-Being in Students. *Psychosophia: Journal of Psychology, Religion, and Humanity*, 5(1), 34-45.
- Lithari, E. (2023). Academic identity development: school experiences and the dyslexic learner. *International Journal of Inclusive Education*, 27(8), 851-867.

- Nordback, E., Hakonen, M., & Tienari, J. (2022). Academic identities and sense of place: A collaborative autoethnography in the neoliberal university. *Management Learning*, 53(2), 331-349.
- Philipose, J. V., Dubey, A., & Choubisa, R. (2023). Academic Adjustment and Gratitude in College Students: A First-Hand Evidence from a Psychological Perspective. *Handbook of Evidence Based Management Practices in Business*, 246.
- Thomas, R., Wheeler, L. A., Delgado, M. Y., Nair, R. L., & Coulter, K. M. (2022). Latinx adolescents' academic self-efficacy: Explaining longitudinal links between ethnic-racial identity and educational adjustment. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 28(1), 29.